

تقد آتای مهاجر بر شماره اول مجله رادیو حاوی مطالب متعددی بود از جمله تذکر دربارهٔ غلط‌های تاپی و ویرایشی ولذا از ذکر آنها صرف‌نظر کردیم که در نامه‌های جناب شدهٔ قبلی در همین صفحه به قدر کافی به آن پرداخته شده است. اما قسمتی از نامه ایشان که تقد مقاله «گفتاری درباره ماهیت رادیو» نوشته جناب خجسته است هنوز هم قابل استفاده است و می‌تواند شروع بحث جدی دربارهٔ ماهیت رادیو و سایر موارد ذکر شده در آن مقاله - که به گمان بنده یکی از اساسی‌ترین مباحث درباره رادیو است - از سوی سایر همکاران رادیویی باشد.

سر دبیر

نقد مقاله: گفتاری در ماهیت رادیو

● محمد مهاجر

رسالة رادیو را در یافت. و البته تا پایان مقاله، خود جناب خجسته با همین ابزار، رسانه رادیو را تحلیل کرده‌اند. ایشان نوشته‌اند: «اولین مسأله‌ای که لازم است به آن توجه شود، مادهٔ اساسی تولید برنامه‌های رادیویی است که صدا می‌باشد. هر چند کارشناسان از سه عنصر کلام، موسیقی و افکت (صدای هر چیز) و برخی از سکوت به عنوان عناصر ساخت تولید نام می‌برند.» نمی‌دانم این عبارت دقیقاً همان عبارتی است که جناب خجسته نوشته‌اند یا از جناب می‌دقی شده؟ چون «عناصر ساخت تولید کاملاً بی‌معنی است.»

همچنین صدا، موسیقی و... ماده نیستند، ماده تعریفی دیگر دارد و هماناً خود جناب خجسته می‌دانند که اصطلاح تولید در عرف رادیو، تلویزیون تعریف و معنی خاصی دارد و همه برنامه‌ها را شامل نمی‌شود. چون بخشی از این برنامه‌ها تولید (به معنی خاص و عرف برنامه‌سازی) نمی‌شوند مثل برنامه‌های زنده.

منظور از کارشناسان هم در این عبارت معلوم و مشخص نشده است. کدام کارشناس از سه عنصر کلام، موسیقی و افکت (حتماً ساوند افکت مراد است) در ساخت و ارائه برنامه‌های رادیویی نام برده است؟ هر کارشناس و متخصص رادیویی، همان گونه که ایشان ذکر کرده‌اند، می‌داند که کلام (صدای انسان)، موسیقی (صدای آلات و ابزار

غیر از افلاط چاهی و مشکل ویرایش که انشاءالله در آینده حل خواهد شد. ایشان در این مقاله، سهوا مرتکب چند اشتباه شده‌اند. نوشته‌اند: «بحران دانشجویی در آمریکا و فرانسه در دههٔ شصت، اهمیت این رسانه را بیش از پیش مشخص کرد.» چرا؟ چه ارتباطی بین بحران دانشجویی آمریکا و فرانسه و افزایش اهمیت رسانه رادیو بود؟ آیا رادیو در انعکاس این بحران نقش خوبی ایفا کرد یا در ایجاد آن نقش داشت یا هر رفع آن و یا در... خواننده خود باید نتیجه‌گیری و کشف کند.

نوشته‌اند: «رادیو رسانه‌ای است که با هیچ رسانه دیگری قابل مقایسه نیست همان طور که هیچ رسانه دیگری خود را با آن قیاس نمی‌کند، زیرا برای هر یک ذاتی و تأثیری و در نتیجه شایستی است.»

چرا؟ چرا نباید رادیو را با دیگر رسانه‌ها مقایسه کرد؟ خود آقای خجسته در ستون دوم مطلبشان نوشته‌اند: «شاید بهترین راه شناخت این رسانه مقایسه آن با سایر رسانه‌ها خصوصاً... تلویزیون می‌باشد.» خوب با این عقیده در ادامه باید شاهد مقایسه و نتیجه‌گیری علمی باشیم نه نفس آن، آن هم به این دلیل که: «هر یک ذاتی، تأثیری و در نتیجه شایستی دارد.» رادیو یک رسانه ارتباط جمعی است و در نتیجه وجود اشتراک و افتراق بسیاری با رسانه‌های ارتباط جمعی دیگر دارد؛ برای شناخت بهتر این رسانه باید این وجود اشتراک و افتراق را بررسی کرد تا جایگاه واقعی